

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.hc@regeringskansliet.se

Remissyttrande över slutbetänkandet Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen (SOU 2023:56)

Ert diarienummer S2023/02669

Inledning

Förvaltningsrätten lämnar följande synpunkter över utredningens förslag. Gällande de delar av utredningen som inte kommenteras nedan har förvaltningsrätten inga särskilda synpunkter utan kan tillstyrka förslagen, alternativt lämna dem utan erinran.

En ny extraordinär smittskyddsåtgärd (flyttning)

I betänkandet anges att tvånget i insatsen är begränsad till själva flytten och inte ger några ytterligare befogenheter att använda tvång. Av utredningens överväganden framgår att syftet med insatsen är att undvika smittspridning på boendet, skydda andra boenden och deras besökare samt möjliggöra kohortvård. Åtgärden föreslås mot bakgrund av erfarenheterna från covid-19 pandemin och framstår främst vara avsedd att användas i liknande situationer.

Förvaltningsrätten har ingen erinran mot förslaget att införa en tvångsåtgärd med ovanstående syften som sådant. Domstolen kan dock finna skäl att ifrågasätta varför bestämmelsen om karantän har valts som förebild för åtgärdens utformning. Ett beslut om karantän har till syfte att skydda allmänheten från samhällsfarliga sjukdomar medan flyttning är avsedd att skydda en mycket mindre grupp personer, primärt de andra boende.

I betänkandet uttalas att utevistelser kan vara nödvändiga för att tillförsäkra den boende en skälig levnadsnivå eller goda levnadsvillkor. Sådana utevistelser ska fortfarande ske efter ett beslut om flyttning och ska inte betraktas som olovliga. Detta medför uppenbara gränsdragnings-svårigheter. Det hade därför varit önskvärt om ett beslut om flyttning

tydligt beskrev i vilken omfattning den flyttade får vistas utomhus och under vilka villkor det får ske. Detta borde inte kunna lämnas till verkställaren av beslutet eftersom personalen på boendena torde sakna tillräcklig kompetens på smittskyddsområdet.

Åtgärdens utformning innebär sannolikt även en ökad arbetsbelastning för bl.a. smittskyddsläkaren och polisen. I en pandemisituation där flyttning används i stor utsträckning skulle det kunna röra sig om en stor mängd ärenden som ska hanteras. Eftersom personalen på boendena inte får använda tvång kan det antas uppstå problem med att hantera personer som inte vill flytta eller är benägna att avvika. I en sådan situation går det också att fråga sig i vilken utsträckning polisen i praktiken kommer att kunna bistå.

Slutligen behöver det bringas klarhet över vad som ska gälla när en person som flyttats inte längre vill vara kvar på boendet som sådant. I normala fall kan den boende i teorin välja att avbryta boendeinsatsen när som helst. Om ett beslut om flyttning innebär ett hinder mot detta är personen i praktiken tvångsplacerad på boendet. Om beslutet om flyttning hävs i samband med att boendeinsatsen avslutas riskerar förbudet mot att lämna byggnaden bli verkningslöst.

Sammantaget bedömer förvaltningsrätten att det krävs ytterligare analys av hur tvångsåtgärden flyttning närmare ska utformas.

Beredning och beslut

Detta remissyttrande har beslutats av chefsrådmannen Mikael Ohlsson. I handläggningen har även förvaltningsrättsfiskalen Åke Häggqvist (föredragande) deltagit.

Mikael Ohlsson

Åke Häggqvist